Grecja

Przewodnik po rynku

Grecja
przewodnik po rynku

© PAIH S.A.

Niniejsza publikacja ma charakter informacyjny.
Została opracowana na podstawie informacji uznanych za wiarygodne
i nie stanowi wykładni ani opinii prawnej.
PAIH S.A. nie ponosi odpowiedzialności za sposób wykorzystania
zamieszczonych w niniejszej publikacji informacji oraz za możliwe
konsekwencje jakichkolwiek działań podjętych w oparciu o te informacje.

Wydawca: Polska Agencja Inwestycji i Handlu S.A.

ISBN 978-83-62132-85-0

Warszawa, październik 2018 r.

Spis treści

1. Specyfika rynku. 5
2. Ogólna charakterystyka gospodarki greckiej 8
3. System podatkowy 16
4. Dynamika rozwoju stosunków gospodarczych Polski z Grecją21
5. Perspektywy i prognoza rozwoju współpracy gospodarczej z Grecją 27
6. Warunki dostępu do rynku dla polskich towarów i usług . . . 32
7. Ważne adresy i linki 35
8. ZAŁĄCZNIKI 37

1. Specyfika rynku

1.1. Informacje ogólne

Republika Grecji (Elliniki Dimokratia) to państwo położone w południowo-wschodniej Europie. Obejmuje południową część Półwyspu Bałkańskiego. Powierzchnia wynosi 131 990 km kw. (ok. 26 000 km kw. zajmują wyspy). Grecja graniczy na północnym zachodzie z Albanią, na północy z Macedonią i Bułgarią, na północnym wschodzie z Turcją. Grecja posiada archipelag liczący około 3 tys. wysp.

Liczba ludności w 2018 roku wynosiła 10,7 mln. Stolicą Grecji są Ateny z 3,8 mln mieszkańców. Drugim co do wielkości miastem są Saloniki (Thessaloniki) – 1,1 mln mieszkańców. Największym portem morskim jest Pireus sąsiadujący z Atenami.

1.2. Główne bogactwa naturalne

Na terenie Grecji występują różnorodne złoża surowców mineralnych m.in. węgiel brunatny (lignit), marmur oraz kruszywa i skały wykorzystywane w budownictwie (kamień wapienny, piasek, grys, gips, kaolin, pucolany, skalenie sodowe, kruszywo budowlano-drogowe), rudy żelaza, rudy niklu (greckie lateryty), boksyty, magnezyt, siarczki cynku i ołowiu, huntyt-hydromagnezyt, bentonit, perlit, pumeks, sól. Potwierdzono występowanie ropy naftowej i gazu ziemnego (Morze Jońskie i płn.-wsch. basen Morza Śródziemnego) oraz złota (Półwysep Chalcydycki).

1.3. Infrastruktura transportowa

Lotniska

W Grecji obecnie funkcjonuje 45 portów lotniczych, podzielonych na trzy kategorie: Międzynarodowe Porty Lotnicze (15) – Ateny, Saloniki, Rodos, Heraklion, Chania – Kreta, Korfu, Kos, Aleksandrupolis, Mitilini – Lesbos, Limnos, Kefalonia, Zakinthos, Samos, Kawala, Kalamata), Krajo-

we Porty Lotnicze (26) – w pobliżu największych miast, zarówno w Grecji kontynentalnej, jak i na wyspach oraz Lokalne Porty Lotnicze (4).

Porty
W Grecji funkcjonuje 12 morskich portów głównych – w Pireusie, Salonikach, Aleksandrupolis, Volos, Igumenits, Lawrio, Rafinie, Patrze, Elefsinie, Heraklionie, Kawali i na Korfu oraz ok. 1250 portów i przystani lokalnych.

1.4. Ustrój polityczny

Na mocy konstytucji z 1975 roku istnieje trójpodział władzy. Władzę ustawodawczą sprawuje parlament i prezydent, władzę wykonawczą – rząd, szefem rządu jest premier. Władzę sądowniczą – niezawisłe sądy. Głową państwa jest prezydent wybierany przez parlament w głosowaniu tajnym na okres pięciu lat. Parlament składa się z jednej izby. Trzystu parlamentarzystów wybieranych jest w wyborach bezpośrednich, powszechnych i tajnych na okres czterech lat. Udział w wyborach jest w Grecji konstytucyjnym obowiązkiem każdego uprawnionego.

Od 1 stycznia 2011 r. obowiązuje nowy podział administracyjny kraju, dzielący Grecję na 7 zarządów obwodowych, 13 regionów i 325 gmin. Przedstawicielami centralnej władzy wykonawczej w terenie są sekretarze generalni, mianowani przez rząd, stojący na czele zarządów obwodowych. Władze samorządu regionalnego (regionów i gmin) są wybierane na pięcioletnią kadencję w wyborach lokalnych.

1.5. Struktura administracji gospodarczej

Rząd Grecji jest to Rada Ministrów złożona z ministrów oraz premiera. Ministrowie mianowani są przez prezydenta, pomagającego premierowi w doborze kandydatów. Jako organ pomocniczy w parlamencie, zwoływana bywa Rada Republiki, w skład której wchodzą: aktualny premier, byli premierzy oraz aktualni szefowie wszystkich klubów parlamentarnych.

W skład administracji rządowej wchodzi 11 ministerstw. Najważniejsze resorty gospodarcze to Ministerstwo Finansów, Ministerstwo Gospodarki i Rozwoju, Ministerstwo Środowiska i Energii.

W tworzeniu środowiska biznesowego, stymulacji przedsiębiorczości i rozwoju gospodarczego kraju szczególną rolę pełni Ministerstwo Gospodarki, Infrastruktury, Żeglugi i Turystyki. Ministerstwa nadzorują pracę szeregu agencji i urzędów centralnych. Najważniejsze z nich to: Agencja Inwestycji Zagranicznych i Promocji Eksportu (Enterprise Greece), Grecka Organizacja Standaryzacji (ELOT), Organizacja Ubezpieczeń Kredytów Eksportowych (ECIO), Grecka Organizacja Turystyczna (EOT), Grecka Izba Techniczna (TEE).

Dla podmiotów gospodarczych działających w Grecji do 31.12.2014 r. obowiązkowa była przynależność do izb gospodarczych. W Grecji działa łącznie 59 krajowych i regionalnych związków samorządu gospodarczego. Część z nich posiada bardzo silną pozycję opiniotwórczą i polityczną.

2. Ogólna charakterystyka gospodarki greckiej

2.1. Kryzys finansowy i polityka gospodarcza do 2017 roku[1]

Bezpośrednio po wstąpieniu do strefy euro (2001 r.), w latach 2002-2007 grecka gospodarka rosła przeciętnie o ponad 4%, niemal dwukrotnie przewyższając tempo wzrostu w strefie euro. Jednak pomimo korzystnej sytuacji gospodarczej i łatwym dostępie do taniego kredytu Grecja systematycznie traciła pozycję konkurencyjną. Dla konkurencyjności każdego kraju kluczowe znaczenie mają dwa czynniki – poziom względny płac i cen, liczony w odniesieniu do partnerów handlowych. Poziom płac w latach 2002-2009 wzrósł łącznie o 23%, natomiast poziom cen konsumpcyjnych wzrósł o łącznie o 22%. Ponieważ grecki wzrost nie opierał się eksporcie i produktywności, lecz na wzroście prywatnej i państwowej konsumpcji, stymulowanej przez tani kredyt w latach 2004-2009 udziały Grecji w globalnym eksporcie spadły o 14%. W wyniku powyższych trendów Grecja wkraczała w ogólnoświatowy kryzys gospodarczy z walutą zbyt mocną o około 20-30%.

W wyniku załamania się stanu finansów publicznych (w 2010 r. dług przekroczył 150% PKB, a deficyt 10%), Grecja była zmuszona do wystąpienia do wspólnoty międzynarodowej o wsparcie finansowe.

Wsparcie w łącznej kwocie 275 mld euro zostało udzielone wspólnie przez kraje strefy euro i Międzynarodowy Fundusz Walutowy w ramach dwóch programów pomocowych (2010 i 2012). Pożyczki zostały obwarowane warunkiem uzdrowienia stanu finansów publicznych. Greckie władze wdrożyły reformy w dwóch zasadniczych fazach w roku 2010 oraz 2012. W pierwszych latach wprowadzania reform inflacja w Grecji była wciąż wyższa niż w strefie euro. Dopiero w roku 2012 inflacja spadła poniżej poziomu docelowego.

[1] Źródła ANA, Urząd Statystyczny Grecji, K. Łepkowska, Konkurencyjność w ramach unii monetarnej… http://liberte.pl, 24/01/2015.

Podczas pięcioletniego okresu wdrażania reform ucierpiało wiele sektorów greckiej gospodarki, w szczególności budownictwo. Zbankrutowało tysiące firm. Wielkim kosztem w 2014 roku zatrzymano recesję.

Kolejne rządy od siedmiu lat konsekwentnie realizują program reform makroekonomicznych.

2.2. Sytuacja gospodarcza Grecji w 2017 roku. Wybrane podstawowe wskaźniki makroekonomiczne

2.2.1. Produkt Krajowy Brutto. Rok 2017 był okresem ożywienia gospodarczego w Grecji. Zauważalna była poprawa sytuacji gospodarczej. Następowała konsekwentna poprawa PKB, który w II kwartale 2017 osiągnął wynik dodatni 1,5%, natomiast w IV kwartale 2017 r. wyniósł 1,9%.

2.2.3. Stopa inflacji (CPI/HICP). Wzrosła inflacja. Wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych (CPI), przy roku odniesienia 2009=100 w grudniu 2017 roku w porównaniu do grudnia 2016 roku wzrósł o 0,7%. W grudniu 2016 roku, roczna stopa zmiany CPI pozostała bez zmian. CPI w grudniu 2017 roku w porównaniu z listopadem 2017 roku wzrósł o 0,5%. W grudniu 2016 miesięczne tempo zmian CPI wyniosło –1.0%. W okresie 12 miesięcy od stycznia 2017 do grudnia 2017 roku, w porównaniu do okresu od stycznia 2016 roku do grudnia 2016 roku, średnie roczne tempo zmian CPI wyniosło 1,1%.

Największy wzrost cen odnotowano w grupach: napoje alkoholowe i tytoń 6,9%, transport 4,9%, telekomunikacja 1,3%, hotele, kawiarnie i restauracje 1,2%. Największy spadek cen odnotowano w grupach: sprzęt gospodarstwa domowego 2,2%, odzież i obuwie 1,6%, rekreacja i kultura 1,6%, zdrowie 1,2%.

Zharmonizowany wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych (HICP), przy roku odniesienia 2015=100,0, w grudniu 2017 roku w porównaniu do grudnia 2016 roku wzrósł o 1,0%. W okresie dwunastu miesięcy od stycznia 2017 do grudnia 2017 roku w porównaniu do okresu od stycznia 2016 do grudnia 2016 średnia roczna stopa zmiany HICP wyniosła 1,1%.[2]

2.3. Bezpośrednie inwestycje zagraniczne w Grecji

[2] Narodowy Urząd Statystyczny Grecji (dane wstępne z dn. 12 stycznia 2018).

Zagraniczne bezpośrednie inwestycje w Grecji w 2016 r. wyniosły ok. 23,9 mld euro i wzrosły o ok. 1,8 mld euro w stosunku do 2015 r. Napływ inwestycji był najwyższy od 2010 r. W ciągu ostatniej dekady aktywność inwestycji zagranicznych w Grecji pochodziła głównie ze spółek z ważnych rynków, takich jak UE. Wśród największych inwestorów w 2016 r. znalazły się: Holandia, Luksemburg, Niemcy i Francja. W pierwszej dziesiątce krajów inwestujących w Grecji znalazły się również USA, zwiększając swoją obecność inwestycyjną, zwłaszcza w ciągu ostatnich kilku lat.

Bezpośrednie inwestycje w Grecji według kraju pochodzenia (w mln euro)	2015	2016
Austria	234,4	282,0
Belgia	1 300,5	1 455,2
Cypr	–2 281,8	–2 014,1
Dania	82,4	82,6
Francja	1 892,1	2 063,4
Niemcy	5 106,0	4 934,2
Irlandia	345,6	–39,8
Włochy	845,0	962,0
Japonia	43,0	42,4
Liechtenstein	36,0	31,1
Luksemburg	4 378,0	5 149,6
Holandia	4 574,7	5 402,4
Rosja	33,3	26,0
Hiszpania	767,4	760,7
Szwecja	98,3	97,5
Szwajcaria	1 636,2	1 620,6
USA	733,0	513,7
Zjednoczone Emiraty Arabskie	83,4	137,3
Wielka Brytania	314,3	485,4
Pozostałe kraje	1 897,5	1 891,5
Razem	22 119,3	23 883,6
strefa euro	17 171,2	18 961,4
EU-28	17 712,2	19 657,5
OECD	23 124,3	24 452,8

2.4. Kluczowe sektory greckiej gospodarki

2.4.1. Wymiana handlowa Grecji

Mimo wielkich kosztów społecznych dewaluacja wewnętrzna w Grecji okazała się umiarkowanie skutecznym instrumentem poprawy konkurencyjności. Struktura konsumpcji w dużej części nadal oparta jest

o import. W 2017 roku import Grecji wyniósł 50,3 mld euro, podczas gdy w 2016 roku import wyniósł 44,2 mld euro. Nastąpił wzrost importu Grecji o 13,7%.

Import – Przywóz Grecji (mln euro)[3]

	styczeń – grudzień			Zmiany w %	
Rok	2015	2016	2017	2016/2015	2017/2016
Kraje UE	23 092,5	24 207,9	26 099,7	4,8	7,8
Kraje Trzecie	20 509,6	19 979,5	24 158,7	-2,6	20,9
Ogółem:	**43 602,1**	**44 187,4**	**50 258,4**	**-1,3**	**13,7**

W 2017 roku 51,9% greckiego importu przypadało na kraje UE, zakupiono towarów na kwotę ponad 26 mln euro. Nastąpił wzrost importu o 7,8% w stosunku do 2016 roku. Wśród krajów unijnych Grecja importuje głównie z Niemiec, Włoch i Holandii. W 2017 roku 48,1% greckiego importu przypadało na kraje trzecie. Import osiągnął kwotę 24 mln euro. Nastąpił wzrost o 20,9% w stosunku do 2016 roku. Wśród krajów trzecich głównymi partnerami są Rosja, Korea Południowa, Irak i Chiny.

Struktura towarowa greckiego importu (według sekcji) w 2017 roku (mln euro)[4]

Sekcje SITC	Nazwa	Kraje UE	Kraje Trzecie
0.	Żywność i zwierzęta żywe	4 605,1	1 075,5
1.	Napoje i tytoń	511,1	120,1
2.	Surowce niejadalne z wyjątkiem paliw	611,0	638,5
3.	Paliwa mineralne, smary i materiały pochodne	1 117,2	11 096,2
4.	Oleje, tłuszcze, woski zwierzęce i roślinne	173,5	117,3
5.	Chemikalia i produkty pokrewne	6 075,6	1 324,8
6.	Towary przemysłowe sklasyfikowane głównie według surowca	3 304,4	2 670,0
7.	Maszyny, urządzenia i sprzęt transportowy	5 915,4	5 296,3
8.	Wyroby przemysłowe różne	3 734,7	1 617,7
9.	Towary i transakcje niesklasyfikowane w SITC	51,7	202,2
	Ogółem	**26 099,7**	**24 158,7**

[3] Narodowy Urząd Statystyczny Grecji (dane wstępne z dn. 7 lutego 2018).
[4] Narodowy Urząd Statystyczny Grecji (dane wstępne z dn. 7 lutego 2018).

W latach 2010-2012 udziały Grecji w globalnym eksporcie spadły o 10,5%. Bezwzględna wielkość greckiego eksportu zanotowała w 2012 roku spadek o 1,7% i wzrost w 2013 roku o 1,8%. W 2014 roku nastąpił spadek o 0,5%, w 2015 roku o 4,6%, a w 2016 o 1,4%. Wielkość greckiego eksportu spadła zaledwie na poziom notowany w późnych latach 90-tych. **W 2017 roku nastąpił zwrot.** Eksport Grecji wyniósł 28,8 mld euro w stosunku do 25,5 mld euro w 2016 roku. Nastąpił zauważalny wzrost eksportu o 13,2%. Znacząco, bo o 20,1% wzrósł eksport do krajów trzecich.

Eksport z Grecji[5] w mln euro

	styczeń – grudzień			**Zmiany w %**	
Rok	2015	2016	2017	2016/2015	2017/2016
Kraje UE	14 024,9	14 333,5	15 469,2	2,2	7,9
Kraje Trzecie	11 800,0	11 130,0	13 362,8	-5,7	20,1
Ogółem:	**25 824,9**	**25 463,5**	**28 832,0**	**-1,4**	**13,2**

W 2017 roku 53,7% greckiego eksportu (sprzedaż wewnątrzwspólnotowa) przypadało na kraje UE, sprzedano towarów na kwotę 15 469,2 mln euro. Nastąpił wzrost o 7,9% w stosunku do poziomu z 2016 roku. Wśród krajów unijnych Grecja eksportuje głównie do Włoch, Niemiec i na Cypr. W 2017 roku 46,3% greckiego eksportu przypadało na kraje trzecie, wyeksportowano towarów na kwotę 13 362,8 mln euro. Nastąpił wzrost o 20,1% w stosunku do poziomu z 2016 roku. Wśród krajów trzecich głównymi partnerami są Turcja, Liban i USA.

[5] Narodowy Urząd Statystyczny Grecji (dane wstępne z dn. 7 lutego 2018).

Struktura towarowa greckiego eksportu (według sekcji) w 2017 roku (w mln euro)[6]

Sekcje SITC	Nazwa	Kraje UE	Kraje Trzecie
0.	Żywność i zwierzęta żywe	3 341,4	1 012,1
1.	Napoje i tytoń	471,5	243,9
2.	Surowce niejadalne z wyjątkiem paliw	422,8	868,5
3.	Paliwa mineralne, smary i materiały pochodne	2 114,3	6 853,6
4.	Oleje, tłuszcze, woski zwierzęce i roślinne	475,1	95,3
5.	Chemikalia i produkty pokrewne	2 235,0	829,6
6.	Towary przemysłowe sklasyfikowane głównie według surowca	2 948,1	1 685,6
7.	Maszyny, urządzenia i sprzęt transportowy	1 671,1	923,4
8.	Wyroby przemysłowe różne	1 509,6	598,5
9.	Towary i transakcje niesklasyfikowane w SITC	280,3	252,3
	Ogółem	**15 469,2**	**13 362,8**

2.4.1.1. Bilans handlowy Grecji w 2017 roku

Grecja od wielu lat notuje ujemny bilans w wymianie towarowej. Dotychczas występowała stała tendencja poprawy salda wymiany handlowej. W latach 2011–2015 sukcesywnie zmniejszał się ujemny bilans handlowy. Jednak w 2016 roku ujemny bilans handlowy wzrósł o 5,3%. W 2017 roku deficyt wyniósł 21,4 mld euro, wobec 18,7 mld euro w 2016 roku. Nastąpił wzrost deficytu handlowego o 14,4%.

Inaczej kształtuję się saldo w wymianie towarów i usług. Usługi to mocna strona greckiej gospodarki, zwłaszcza turystyka i żegluga. Eksport towarów i usług w cenach bieżących za trzy kwartały 2017 r. osiągnął 45,6 mln euro, natomiast import wyniósł 45,19 mln euro. Saldo dodatnie w międzynarodowej wymianie towarów i usług za trzy kwartały 2017 r. wyniosło 502 mln euro[7].

Bilans handlowy Grecji w 2017 roku (mln euro)[8]

	styczeń – grudzień			Zmiany w %	
Rok	2015	2016	2017	2016/2015	2017/2016
Import	43.602,1	44.187,4	50.258,4	-1,3	13,7
Eksport	25.824,9	25.463,5	28.832,0	-1,4	13,2
Bilans	-17.777,2	-18.723,9	-21.426,4	5,3	14,4

[6] Narodowy Urząd Statystyczny Grecji (dane wstępne z dn. 7 lutego 2018).
[7] Narodowy Urząd Statystyczny Grecji THE GREEK ECONOMY 05.01.2018.
[8] Narodowy Urząd Statystyczny Grecji (dane wstępne z dn. 7 lutego 2018).

2.4.2. Budownictwo.

Wraz ze wzrostem PKB w 2017 roku zwiększyła się aktywność w budownictwie. W okresie dwunastu miesięcy, od grudnia 2016 do listopada 2017, aktywność w budownictwie ogółem (publiczna i prywatna), obliczona na podstawie liczby wydanych pozwoleń na budowę wyniosła 13 914 (2 882,8 tys. m kw. powierzchni). W porównaniu z analogicznym okresem od grudnia 2015 do listopada 2016 nastąpił wzrost o 9,5% w liczbie wydawanych pozwoleń na budowę, wzrost o 17,7% w powierzchni oraz wzrost o 15,4% w kubaturze budynków.

W tym samym okresie, od grudnia 2016 do listopada 2017, publiczna aktywność w budownictwie stanowiła 3,4% całkowitej kubatury budynków.[9]

2.4.3. Usługi. Turystyka i flota transportowa

Mocnymi punktami gospodarki greckiej są turystyka i eksploatacja floty handlowej, największej w świecie pod względem nośności jednostek. W 2016 roku usługi wytworzyły 79,7% produktu krajowego brutto, przemysł – 16,3%, rolnictwo – 4,0%.[10]

Turystyka

Grecja jest jednym ze światowych centrów turystyki przyjazdowej. Baza noclegowa liczy ok. 10 tys. obiektów hotelowych. Turystyka jest jednym z głównych źródeł przychodów dla greckiej gospodarki, wytwarza ponad 17,3% PKB. W 2014 r. sektor turystyki zatrudniał 699 tys. osób, czyli 17,3% zatrudnionych ogółem. Grecka turystyka równoważy 51,2% deficytu handlowego, generując obrót rynkowy w wysokości 34 mld euro.

Sektor turystyki w 2016 r. osiągnął bardzo dobre wyniki. Liczba przyjazdów zagranicznych wzrosła o ok. 6% w stosunku do 2015 roku, osiągając rekordową liczbę 27,5 mln przyjazdów i generując dla sektora turystycznego przychody na poziomie 14,5 mld euro.

[9] Narodowy Urząd Statystyczny Grecji (dane wstępne z dn. 12 lutego 2018).
[10] Narodowy Urząd Statystyczny Grecji THE GREEK ECONOMY 05.01.2018.

Flota transportowa

Sektor żeglugowy jest jednym z głównych źródeł przychodów dla greckiej gospodarki, wytwarza ponad 7,1% PKB. W 2014 r. sektor żeglugi morskiej zatrudniał 192 tys. osób. Grecka flota corocznie zasila budżet grecki kwotą ok. 18 mld euro.

Grecka flota handlowa w grudniu 2017 roku liczyła 1855 statków (o tonażu rejestrowym tonaż jedn. brutto powyżej 1000 GT) i zwiększyła się o 1,3% w porównaniu do grudnia 2016 roku (1831 statków). Nośność brutto greckiej floty handlowej w grudniu 2017 roku (dla statków o tonażu rejestrowym tonaż jedn. brutto powyżej 1000 GT) wynosiła 43 984 682 ton (DWT) i zmniejszyła się o 0,8% w porównaniu do grudnia 2016 roku (44 325 526 ton).[11]

Jest to największa morska flota transportowa na świecie, stanowi około 43% floty europejskiej i około 15 % floty światowej, i wyprzedza flotę japońską i chińską oraz razem wziętą flotę W. Brytanii, Niemiec i Norwegii.

[11] Narodowy Urząd Statystyczny Grecji (dane wstępne z dn. 16 lutego 2018).

3. System podatkowy

W dniu 9 maja 2016 roku grecki Parlament przyjął nową ustawę podatkową. Zmiany objęły nowe stawki podatku dochodowego, a także nowe stawki podatku solidarnościowego. Stawki podatkowe mające zastosowanie do dochodów uzyskanych w 2018 r. są następujące:

3.1. Podatki od dochodów osób prawnych (PIT)

Baza podatkowa dla rezydentów i przedsiębiorstw zagranicznych:

Przedsiębiorstwa zagraniczne i nieprowadzące działalności gospodarczej, które nie mają siedziby w Grecji, muszą zarejestrować się do podatku VAT, jeśli; są zaangażowane w dostawę towarów znajdujących się w Grecji w momencie dostawy; nabycie wewnątrzwspólnotowe; sprzedaż wysyłkową o wartości przekraczającą 35 tys. EUR; przywóz i usługi, do których nie stosuje się odwrotnych opłat. Firma spoza UE musi wyznaczyć przedstawiciela podatkowego VAT w Grecji, aby zarejestrować podatek VAT. Próg rejestracji VAT dla przedsiębiorstw będących rezydentami wynosi 10 tys. EUR.

Stawka podatku dochodowego od osób prawnych (CIT)	29% (26% od dnia 1 stycznia 2019 r. dla wszystkich przedsiębiorstw, z wyjątkiem instytucji kredytowych)

Stawka podatkowa dla firm zagranicznych:

Spółka jest uważana za rezydenta, jeżeli jest zarejestrowana lub jej miejsce faktycznego zarządzania znajduje się w Grecji. Spółki będące rezydentami płacą podatek od dochodu ogólnoświatowego, natomiast spółki niebędące rezydentami płacą podatek od dochodu z Grecji.

Podatek od zysków kapitałowych:

Podstawy kapitałowe są opodatkowane jako zwykły dochód korporacyjny według standardowej stawki 29%. Stawka zostanie obniżona do 26% od dnia 1 stycznia 2019 r., z wyjątkiem instytucji kredytowych, których dochód będzie nadal opodatkowany na poziomie 29%.

Główne dopuszczalne zwolnienia i ulgi podatkowe:

Wszystkie zwykłe wydatki i wydatki poniesione na badania naukowe i technologiczne podlegają odliczeniu. Kod podatku dochodowego zawiera wykaz kosztów niestanowiących kosztów uzyskania przychodów. Niektóre rezerwy z tytułu nieściągalnych należności i odpisy można odliczyć. Straty poniesione w Grecji mogą zostać przeniesione, aby zrównoważyć zyski przedsiębiorstw przez pięć lat.

Zgodnie z przepisami ustawy nr 4308/2014 (greckie standardy rachunkowości) wszelkie wydatki na rozpoczęcie działalności są, na pewnych warunkach, odliczane od podatku w ciągu roku, w którym zostały poniesione, w zakresie, w jakim nie mieszczą się w kategorii aktywów (w tym dóbr materialnych i niematerialnych).

Opłaty licencyjne, odsetki i opłaty za usługi wypłacane zagranicznym podmiotom powiązanym są kosztami uzyskania przychodów zgodnie z określonymi wymogami i warunkami. Obowiązują ograniczenia odliczeń.

Inne podatki od osób prawnych:

W Grecji nakłada się 1% podatku kapitałowego od podwyższenia kapitału, podatku od wynagrodzeń, podatku od nieruchomości i innych specjalnych systemów podatkowych (w przypadku przedsiębiorstw żeglugowych, firm inwestycyjnych w sektorze nieruchomości, funduszy inwestycyjnych i centrów koordynacyjnych).

Każdy transfer nieruchomości, który nie podlega VAT, podlega opodatkowaniu podatkiem od nieruchomości nałożonym w wysokości 3% od wartości nieruchomości.

Wynajęcie nieruchomości niemieszkalnych podlegają opłacie skarbowej w wysokości 3,6%. Pożyczki i odsetki mogą podlegać opłacie skarbowej w wysokości 2,4%.

Składki na ubezpieczenie społeczne są należne z tytułu wynagrodzenia i świadczeń pieniężnych lub rzeczowych przyznawanych przez pracodawcę pracownikom. W przypadku podstawowego funduszu zabezpieczenia społecznego (IKA-ETAM) składki na ubezpieczenie społeczne są należne na poziomie 16% na poziomie pracownika i 25,06% na poziomie pracodawcy.

3.2. Podatki konsumpcyjne

Podatek od wartości dodanej VAT.

Stawka podstawowa VAT na towary i usługi wynosi 24%.

Obniżona stawka VAT:

W wysokości 13% dotyczy świeżej żywności, opieki nad dziećmi, osobami starszymi i niepełnosprawnymi oraz zakwaterowania w hotelach lub podobnych placówkach. Stawka 6% dotyczy niektórych leków i szczepionek, książek, gazet, czasopism i usług hotelarskich. Obniżona stawka podatku VAT obowiązująca na kilku wyspach Morza Egejskiego wygasła z końcem 2017 r.

Wyłączenie z opodatkowania:

Zwolnienia obejmują usługi pocztowe, usługi finansowe i ubezpieczeniowe, sprzedaż i wynajem nieruchomości, niektóre usługi medyczne, opiekę zdrowotną i edukację.

Metoda kalkulacji, deklaracji i rozliczenia:

Podatek VAT jest naliczany w momencie i miejscu dostawy towaru lub usługi. Deklaracje są składane co miesiąc, jeśli podatnik prowadzi księgi rachunkowe podwójnego zapisu lub raz na kwartał, jeżeli podatnik prowadzi księgowość jednorazową. Odbywa się to drogą elektroniczną. Firmy z obrotem poniżej 10 000 EUR mogą ubiegać się o zwolnienie „małych przedsiębiorstw" na podstawie art. 39 greckiej ustawy o VAT.

Inne podatki konsumpcyjne:

Podatek od spadków w wysokości od 1% do 10% pobierany jest od bliskich krewnych natomiast od 0% do 40% od sukcesorów/spadkobierców od wartości podatkowej nieruchomości. Podatek od nieruchomości jest naliczany w zależności od cech nieruchomości i całkowitej obiektywnej wartości wszystkich nieruchomości podatnika. Opłata skarbowa jest nakładana na niektóre transakcje w wysokości 3,6% lub 2,4%.

3.3. Podatki od dochodów osób fizycznych (PIT)

Podstawa opodatkowania dla rezydentów i nierezydentów:

Rezydenci płacą podatki od ogólnoświatowych dochodów, podczas gdy nierezydenci są opodatkowani z dochodów w Grecji.

Stawka podatku dochodowego od osób fizycznych (PIT)	
Poniżej 20 000 EUR 22%	**22%**
Od 20 001 do 30 000 EUR 29%	**29%**
Od 30,001 do 40 000 EUR 37%	**37%**
Powyżej 40 000 EUR 45%	**45%**
Podatek solidarnościowy (dotyczy zarówno rezydentów, jak i nierezydentów)	**Progresywne stawki od 2,2% dla dochodów przekraczających 12 000 EUR do maksymalnie 10% dla dochodów przekraczających 220 000 EUR rocznie**

Dopuszczalne zwolnienia i ulgi podatkowe:

Podatek dochodowy jest obniżany na podstawie określonych wydatków na roczne utrzymanie osobiste w roku podatkowym. Maksymalna kwota obniżki podatku (obowiązująca w przypadku dochodów z pracy i emerytury) wynosi 1 900 EUR dla dochodów nie przekraczających 20 000 EUR dla osoby samotnej lub osoby pozostającej w związku małżeńskim bez osób na utrzymaniu.

Rezydenci i nierezydenci są uprawnieni do 10% ulgi podatkowej na wydatki medyczne i szpitalne (maksymalnie 3 000 EUR) oraz 200 EUR

na niepełnosprawnego członka gospodarstwa domowego. Darowizny wpłacane instytucjom publicznym i organizacjom non-profit podlegają odliczeniu do 10% dochodu podlegającego opodatkowaniu. Zwolnienia przysługują w przypadku wydatków związanych z przeprowadzką, składkami ubezpieczeniowymi i innymi wydatkami służbowymi. Rezydenci otrzymują osobistą ulgę za dochód z pracy wysokości do 2 100 EUR.

Alimenty wypłacane przez rozwiedzionych małżonków (tylko sobie nawzajem) na podstawie aktu notarialnego podlegają odliczeniu 10% wydatków na alimenty, do maksymalnej wysokości 1 500 EUR.

Specjalny system podatkowy dla obcokrajowców:

Nierezydenci są opodatkowani tylko od dochodów w Grecji, ale nie są zwolnieni z dodatkowej opłaty solidarnościowej.

Podatnicy zagraniczni, którzy kwalifikują się jako rezydenci podatkowi niebędący obywatelami Grecji, mogą korzystać z ulg podatkowych greckich rezydentów podatkowych pod warunkiem, że utrzymują swoje miejsce zamieszkania w kraju Unii Europejskiej lub Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz generują co najmniej 90% ich ogólnoświatowych dochodów w Grecji lub są w stanie udowodnić, że ich dochód podlegający opodatkowaniu jest tak niski, że byliby uprawnieni do ulgi podatkowej w swoim kraju.

Stawka podatku kapitałowego:

Dywidendy podlegają opodatkowaniu według stawki ryczałtowej w wysokości 10%, odsetki w wysokości 15%, należności licencyjne w wysokości 20%. Dochód z nieruchomości jest opodatkowany 15% dla dochodów poniżej 12 000 EUR i 35% dla dochodów powyżej 12 000 EUR.

Zyski kapitałowe z przeniesienia kapitału podlegają opodatkowaniu w wysokości 15%, z wyłączeniem zysków z tytułu przeniesienia papierów wartościowych, gdy sprzedawca jest rezydentem podatkowym w kraju objętym umową o unikaniu podwójnego opodatkowania z Grecją.

4. Dynamika rozwoju stosunków gospodarczych Polski z Grecją

3.1. Podstawy prawne

Z uwagi na członkostwo Polski i Grecji w UE, wzajemny obrót gospodarczy regulowany jest ramami prawnymi i instytucjonalnymi Jednolitego Rynku, przy mniejszej roli porozumień dwustronnych.

3.2. Wpływ sytuacji gospodarczej i polityki gospodarczej Grecji na współpracę gospodarczą z Polską

Polska w ostatnich pięciu latach wykorzystała szanse wejścia na rynek grecki. W sytuacji głębokiego kryzysu gospodarczego, udało się przekonać greckich importerów do polskiej oferty eksportowej. Znacznie zwiększył się udział Polski w imporcie Grecji w sektorach rolno-spożywczym, chemicznym oraz przemysłowym. Zarówno polskie i greckie dane, dotyczące wymiany handlowej za ostatnie pięć lat wskazują na tendencję stałego wzrostu w wymianie handlowej (różnica w wolumenie obrotów handlowych pomiędzy obu statystykami wynika głównie z odmiennych metod urzędów statystycznych obu krajów, stosowanych dla sekcji „jednostki pływające"). Ponieważ udział Polski w imporcie Grecji w 2017 r. w tej sekcji był niewielki, dane polskie i greckie za 2017 r. praktycznie się pokrywają.

Dane Głównego Urzędu Statystycznego w Warszawie – Baza Handel Zagraniczny, wskazują, że nastąpił wzrost wzajemnej wymiany handlowej 55,5%, mocno wzrósł polski eksport 57% oraz import z Grecji 53,0%.

Wymiana handlowa Polski z Grecją 2012/2017[12] w mln euro

Rok	2012	2017	Zmiany % 2012/2017
Import	301,0	451,9	50,1

[12] Główny Urząd Statystyczny – Portal Statystyki Publicznej, (Baza Handel Zagraniczny).

Eksport	512,5	816,0	59,2
Obroty	813,4	1 267,9	55,9

Dane Narodowego Urzędu Statystycznego Grecji pomijające w metodologii „jednostki pływające", wskazują, że w ostatnich pięciu latach polsko-greckie obroty cechuje wielka dynamika wzrostu, zwłaszcza po stronie polskiego eksportu, przy wzrastającym dodatnim dla Polski saldzie wymiany handlowej. W latach 2012-17 wzrost wzajemnej wymiany handlowej wyniósł 91,8%, wysoki wzrost odnotował grecki eksport 65%, imponująco wzrósł także import Grecji z Polski - 112,1%.

Wymiana handlowa Grecji z Polską 2012/2017[13] w mln euro

Rok	2012	2017	Zmiany % 2012/2017
Import	363,8	771,8	112,1
Eksport	277,3	457,6	65,0
Obroty	641,1	1 229,4	91,8

3.3. Wymiana handlowa między Grecją a Polską w 2017 roku

3.3.1. Obroty handlowe

Od wielu lat występowała poważna różnica w statystykach polskiej i greckiej, dotyczących wzajemnej wymiany handlowej. Różnica w wolumenie obrotów handlowych pomiędzy obu statystykami wynika głównie z odmiennych metod urzędów statystycznych obu krajów, stosowanych dla sekcji „jednostki pływające".

Ponieważ udział Polski w imporcie Grecji w 2017 r. w tej sekcji był niewielki, dane polskie i greckie za 2017 r. praktycznie się pokrywają.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego w Warszawie – Baza Handel Zagraniczny, w 2017 roku odnotowano wynik wymiany handlowej pomiędzy Polską i Grecją na poziomie 2016 roku. Obroty handlowe znacznie przekroczyły miliard euro, osiągając wartość 1 267,9 mln euro, co oznacza, że osiągnięto porównywalną wartość do osiągniętej w 2016 roku (1 270 mln euro). Dobry wynik w 2017 r. odnotował polski eksport do Grecji, który po raz drugi w historii przekroczył 800 mln euro, osiągając wartość 816 mln euro, co oznacza, że nastąpił wzrost o 1% w stosunku do roku poprzedniego (811,3 mln euro). Polski import z Grecji

[13] Narodowy Urząd Statystyczny Grecji (dane z dn. 12 lutego 2018, dane ostateczne rok 2012, wstępne rok 2017).

w 2017 roku wyniósł 451,9 mln euro i był na poziomie 2016 roku (458,7 mln euro). Nadwyżka handlowa Polski w wymianie handlowej z Grecją w 2017 roku wyniosła 364,1 mln euro i jest najwyższa w historii wymiany handlowej z Grecją.

Wzrost wartości polskiego eksportu w 2017 roku zanotowano we wszystkich grupach oprócz grupy „wyroby przemysłu elektromaszynowego, głównie za przyczyną wielkiego spadku eksportu wynoszącego 87% w sekcji „statki pasażerskie, towarowe, promy". Polski eksport w tej sekcji wyniósł jedynie 11,3 mln euro w stosunku do 89,7 mln euro w 2016 oraz 135 mln euro w 2015 r. Jednak wzrosty w pozostałych grupach były na tyle znaczące, że zrównoważyły dramatyczne spadki związane z remontem greckich statków[14].

Dane Narodowego Urzędu Statystycznego Grecji pomijające w metodologii „jednostki pływające", wskazują, że w ostatnich pięciu latach polsko-greckie obroty cechuje wielka dynamika wzrostu, zwłaszcza po stronie polskiego eksportu, przy wzrastającym dodatnim dla Polski saldzie wymiany handlowej. Polska, jako partner handlowy w 2017 roku znajduje się na 18. miejscu w imporcie i 19. miejscu w eksporcie Grecji.

Obroty handlowe w 2017 roku między Grecją i Polską znacznie przekroczyły miliard euro, osiągając wartość 1 229,4 mln euro i wzrosły o 19,8% w porównaniu do 2016 roku.

Obroty handlowe Grecji z Polską[15] w mln euro

	styczeń – grudzień			Zmiany w %	
Rok	**2015**	**2016**	**2017**	**2016/2015**	**2017/2016**
Obroty	875,4	1 026,1	1 229,4	17,2	19,8

3.3.2. Eksport Grecji do Polski

W eksporcie Grecji do Polski w ostatnich pięciu latach występuje stała dynamika wzrostu. Eksport Grecji do Polski w 2017 roku wzrósł o 58,5 mln euro w stosunku do 2016 roku. **Eksport Grecji do Polski w 2017 roku wyniósł 457,6 mln euro i wzrósł o 14,7% w porównaniu do 2016 roku.**

[14] Główny Urząd Statystyczny – Portal Statystyki Publicznej, (Baza Handel Zagraniczny).
[15] Narodowy Urząd Statystyczny Grecji (dane z dn. 12 lutego 2018, dane ostateczne rok 2012, wstępne rok 2017).

Eksport Grecji do Polski[16] w mln euro

	styczeń – grudzień			Zmiany w %	
Rok	2015	2016	2017	2016/2015	2017/2016
	340,5	399,1	457,6	17,2	14,7

3.3.3. Import Grecji z Polski

W imporcie Grecji z Polski od pięciu lat występuje stała dynamika wzrostu. W 2017 roku import Grecji z Polski wzrósł o 144,8 mln euro w stosunku do 2016 roku. **Import Grecji z Polski w 2017 roku wyniósł 771,8 mln euro i wzrósł o 23,1% w porównaniu do 2016 roku.**

Import Grecji z Polski[17] w mln euro

	styczeń – grudzień			Zmiany w %	
Rok	2015	2016	2017	2016/2015	2017/2016
	534,9	627,0	771,8	17,2	23,1

3.3.4. Saldo wymiany handlowej

Od wielu lat Grecja ma ujemne saldo wymiany handlowej z Polską. Nadwyżka handlowa Polski w wymianie handlowej z Grecją w 2016 roku wyniosła 227,9 mln euro i wzrosła o 17,2% w stosunku do 2015 roku.

W 2017 roku nadwyżka handlowa Polski wzrosła o 86,3 mln euro w stosunku do 2016 roku. **Nadwyżka handlowa Polski w wymianie handlowej z Grecją w 2017 roku wyniosła 314,2 mln euro i wzrosła o 15,9% w porównaniu do 2016 roku. Jest najwyższą w historii wymiany handlowej z Grecją.**

Saldo wymiany handlowej Grecji z Polską[18] w mln euro

	styczeń – grudzień			Zmiany w %	
Rok	2015	2016	2017	2016/2015	2017/2016
Saldo	-194,4	-227,9	-314,2	41,5	37,9

3.3.5. Struktura towarowa wymiany handlowej

Analiza struktury towarów wskazuje, że w wielu grupach wzajemna wymiana ma charakter komplementarny. Dominuje żywność i zwierzęta

[16] Narodowy Urząd Statystyczny Grecji (dane z dn. 12 lutego 2018, dane ostateczne rok 2012, wstępne rok 2017).
[17] Narodowy Urząd Statystyczny Grecji (dane z dn. 12 lutego 2018, dane ostateczne rok 2012, wstępne rok 2017).
[18] Narodowy Urząd Statystyczny Grecji (dane z dn. 12 lutego 2018, dane ostateczne rok 2012, wstępne rok 2017).

żywe, wyroby przemysłowe, chemikalia. We wszystkich najważniejszych sekcjach sytuacja jest korzystna dla Polski. W wymianie dotyczącej artykułów rolno-spożywczych: żywność, zwierzęta żywe, napoje i tytoń, oleje, tłuszcze, woski zwierzęce i roślinne (grupy CN 0+1+4) – nadwyżka w imporcie Grecji wyniosła 102,6 mln euro. W wymianie chemikaliów (grupa CN 5) nadwyżka w imporcie Grecji wyniosła 29,5 mln euro. Wymiana wyrobami przemysłowymi (grupy CN 6+7+8) to ponad 197,6 mln nadwyżki w imporcie Grecji.

Analiza danych dotyczących głównych 10 produktów w wzajemnej wymianie handlowej w eksporcie potwierdza te wnioski. W 2017 roku grecki eksport do Polski głównych 10 produktów to 46,7% całości eksportu, natomiast polski eksport głównych 10 produktów do Grecji to 27,5% całości eksportu w tym okresie.

Import i eksport Grecji w wymianie handlowej między Grecją i Polską w 2017[19]

Grupy CN	NAZWA SEKCJI (wg SITC)	IMPORT (euro)	% w imporcie ogółem	EKSPORT (euro)	% w eksporcie ogółem
0.	Żywność i zwierzęta żywe	177 078 080	22,92	106 591 503	23,27
1.	Napoje i tytoń	54 872 631	7,10	21 191 667	4,63
2.	Surowce niejadalne z wyjątkiem paliw	7 132 820	0,92	7 934 477	1,73
3.	Paliwa mineralne, smary i materiały pochodne	5 240 718	0,68	13 660 456	2,98
4.	Oleje, tłuszcze, woski zwierzęce i roślinne	259 430	0,03	1 842 997	0,40
5.	Chemikalia i produkty pokrewne	110 239 670	14,27	80 691 295	17,62
6.	Towary przemysłowe sklasyfikowane głównie według surowca	124 896 722	16,16	157 556 198	34,40
7.	Maszyny, urządzenia i sprzęt transportowy	154 826 593	20,04	44 045 579	9,62
8.	Wyroby przemysłowe różne	138 189 925	17,88	18 681 218	4,08
9.	Towary i transakcje niesklasyfikowane w SITC	147	0,0	5 777 888	1,26
Ogółem		**772 736 736**	**100%**	**457 973 278**	**100%**

[19] Narodowy Urząd Statystyczny Grecji (dane wstępne z dn. 16 marca 2018).

W imporcie Grecji z Polski należy wskazać na konsekwentnie wysoki udział mięsa z bydła w różnej postaci, który osiągnął wartość 29,6 mln euro. Należy jednak zwrócić uwagę na konsekwentny wzrost sprzedaży w pozycji części i akcesoria do liczników gazowych, ciekłych i energii elektrycznej, który w 2016 r. osiągnął wielkość 44,2 mln euro, przekraczając o ponad 4,1 mln euro wynik osiągnięty w 2016 roku (40,1 mln euro). Udział części i akcesoriów liczników do energii elektrycznej stanowi 5,7% całego importu Grecji z Polski i jest polskim flagowym produktem eksportowym do Grecji. Następne w kolejności są papierosy zawierające tytoń o wartości 32,0 mln, wzrost o 1,5 mln euro.

W eksporcie Grecji do Polski dominuje aluminium w różnej postaci, którego sprzedaż osiągnęła wartość 88,9 mln euro, przekraczając o ponad 28,8 mln euro wynik osiągnięty w 2016 roku (60,1 mln euro). Udział aluminium stanowi 19,4% całego eksportu Grecji do Polski i jest greckim flagowym produktem eksportowym do Polski. Następne w kolejności są farmaceutyki o wartości 28,7 mln euro, wzrost o 7,0 mln euro oraz rury w rodzaju stosowanych do rurociągów naftowych lub gazowych, których sprzedaż osiągnęła wartość18,6 mln przekraczając o ponad 2,6 mln euro wynik osiągnięty w 2016 roku (16,0 mln euro). Należy zauważyć, że sprzedaż do Polski pomarańczy, świeżych lub suszonych spadła z 20,1 mln euro w 2016 roku do 10,5 mln euro w 2017 roku (–47,8%).

Załącznik 9.1. Główne produkty w wymianie handlowej między Grecją z Polską w 2017 roku (w euro)

5. Perspektywy i prognoza rozwoju współpracy gospodarczej z Grecją

4.1. Wymiana handlowa

Biorąc pod uwagę coraz większe zainteresowanie współpracą polskiego i greckiego biznesu, wraz z poprawą sytuacji gospodarczej w Grecji należy się spodziewać zwiększenia obrotów handlowych.

Dane Narodowego Urzędu Statystycznego Grecji pomijające w metodologii „jednostki pływające", wskazują, że Polska, jako jedyny kraj podczas najgłębszego kryzysu gospodarczego w dziejach nowożytnej Grecji, w ostatnich pięciu latach zdołała zwiększyć eksport o ponad 112%. W ostatnich pięciu latach polsko-greckie obroty cechuje wielka dynamika wzrostu, zwłaszcza po stronie polskiego eksportu, przy wzrastającym dodatnim dla Polski saldzie wymiany handlowej. W latach 2012-2017 wzrost wymiany handlowej wyniósł 91,8%, wysoki wzrost odnotował grecki eksport (65,0%), imponująco wzrósł import Grecji z Polski (112,1%).

Wzrost wartości polskiego eksportu w 2017 roku zanotowano we wszystkich grupach oprócz grupy „wyroby przemysłu elektromaszynowego", głównie za przyczyną wielkiego spadku eksportu wynoszącego 87% w sekcji „statki pasażerskie, towarowe, promy". Polski eksport w tej sekcji wyniósł jedynie 11,3 mln euro w stosunku do 89,7 mln euro w 2016 oraz 135 mln euro w 2015 r. Pomimo tego wzrosty w pozostałych grupach były na tyle znaczące, że zrównoważyły dramatyczne spadki związane z remontem greckich statków. Główny Urząd Statystyczny w Warszawie podał, że polski eksport do Grecji w 2017 roku wyniósł 816 mln euro. Gdyby wartości w sekcji „statki pasażerskie, towarowe, promy" były na poziomie lat 2014/2015, polski eksport mógłby osiągnąć wartość 1 mld euro. Dlatego pomimo nadal obowiązującej instytucji kontroli przepływu kapitału, który ogranicza działalność przedsiębiorstw zaj-

mujących się importem, perspektywy wzrostu wartości wymiany handlowej są bardzo realne.

Dużą szansą dla polskiego eksportu jest rynek produktów rolno-spożywczych oraz asortyment HORECA. Grecki import sektora rolno-spożywczego szacowany jest na 5,5 mld euro. Udział polskiego eksportu do Grecji w tym sektorze systematyczne wzrasta. W 2017 roku wyniósł 209,8 mln euro. W ostatnich latach przekracza 30% całego polskiego eksportu do Grecji. Od 2012 roku wartość polskiego eksportu produktów rolno-spożywczych do Grecji wzrosła o 127,1%.

Polska – Grecja 2012/2017[20]

G01 ARTYKUŁY ROLNO-SPOŻYWCZE (w euro)			
Rok	**2012**	**2017**	**Dynamika % 2012/2017**
Eksport	92 333 741	209 687 093	127,1%

Grecki rynek żywności i napojów oraz przemysł gastronomiczny jest najszybciej rozwijającym się w całym basenie Morza Śródziemnego. Występuje tu niewątpliwy związek z turystyką, dlatego asortyment HORECA, dotyczący wyposażenia hoteli i restauracji to szansa dla polskiego eksportu. Grecja posiada 40 tys. obiektów zakwaterowania, 6,5 tys. firm; importerów i dystrybutorów, 4 tys. oddziałów w posiadaniu 30 sieci supermarketów, 4,5 tys. pojedynczych supermarketów, 30 tys. minimarketów, 65 tys. firm cateringowych, 25 tys. lokali gastronomicznych Snack Cafe. Prognozy są bardzo optymistyczne. Liczba przyjazdów turystycznych w Grecji w 2017 przekroczyła 28 mln, natomiast szacunki na 2018 rok przewidują przyjazd ponad 30 mln turystów.

Dużą szansą dla polskiego przemysłu stoczniowego jest grecki rynek żeglugi morskiej. Grecka flota transportowa jest największą morską flotą transportową na świecie, stanowi około 43% floty europejskiej i około 15% floty światowej. Polski eksport w sekcji „statki pasażerskie, towarowe, promy" w 2016 r. wyniósł 135 mln euro i może nadal osiągać ten poziom, a nawet być wyższy. Jest to szansa dla polskich stoczni. Dlatego wśród greckich armatorów należy prowadzić promocję aktywizacji przemysłu okrętowego i przemysłów komplementarnych w Polsce. Polska zainteresowana jest nawiązaniem długotrwałych relacji biznesowych

[20] Główny Urząd Statystyczny – Portal Statystyki Publicznej, (Baza Handel Zagraniczny).

z armatorami greckimi i może być perspektywicznym partnerem Grecji w zakresie remontu i budowy jednostek pływających.

Dlatego, podobnie jak w latach ubiegłych, do perspektywicznych branż i towarów dla polskiego eksportu należą:

- żywność, produkty rolno-spożywcze, mięso, głównie wołowe i cielęcina i przetwory z mięsa oraz bydło wołowe, przetwory spożywcze zawierające kakao, grzyby, głównie pieczarki, cukier i wyroby cukiernicze, tytoń i wyroby tytoniowe, mleko i przetwory mleczne oraz przetwory zbożowe,

- wyroby chemiczne, w tym: kosmetyki, farmaceutyki, odczynniki i komponenty chemiczne.

- wyroby przemysłowe, gazomierze, liczniki energii, części i akcesoria, maszyny i urządzenia, urządzenia do cyfrowego przetwarzania danych, pralki, chłodziarki, opony pneumatyczne, pojazdy mechaniczne, meble z drewna.

- sektor stoczniowy.

Nadal należy prowadzić działania w tych kierunkach, zachęcać polskich przedsiębiorców do aktywności na rynku greckim i kontynuować wszystkie dotychczasowe działania promocyjne, corocznie zwiększając ich zakres i dynamikę. Koncentrować się na perspektywicznych branżach, które tworzą szansę nawiązania nowych kontaktów dla polskich eksporterów z sektora rolno–spożywczego, chemicznego, maszynowego, szeroko pojętego asortymentu HORECA. oraz stoczniowego. Utrzymywać dobre relacje z władzami lokalnymi i biznesem poszczególnych regionów turystycznych oraz nawiązywać nowe w regionach, które nie współpracowały dotychczas z Polską. ZBH Ateny prognozuje wzrost eksportu do Grecji na poziomie 100 mln euro w 2018 r., lecz celem jest osiągniecie eksportu o wartości 1 mld euro. Dlatego uwzględniając obecne wyniki, przy założeniu zniesienia ograniczeń oraz zakładając wzrost eksportu w sekcji „statki pasażerskie, towarowe, promy" należy przyjąć optymistyczną prognozę, że ten cel zostanie osiągnięty.

4.2. Inwestycje

Grecja powołała rządową agencję promocji inwestycji w celu ułatwienia inwestycji zagranicznych. Enterprise Greece jest oficjalną agencją państwa greckiego, pod nadzorem Ministerstwa Gospodarki, Rozwoju i Turystyki, zajmującą się promowaniem inwestycji w Grecji, eksportem z Grecji, a także uczynieniem z Grecji bardziej atrakcyjnym międzynarodowym partnerem biznesowym. Enterprise Greece zapewnia pełny zakres usług związanych z międzynarodowymi relacjami biznesowymi i rozwojem firm na rynku międzynarodowym. Sekretariat Generalny ds. Inwestycji Strategicznych i Prywatnych usprawnia procedurę licencjonowania (Strategic Investments), dążąc do ułatwienia, płynności i atrakcyjności procesu dla inwestorów.

W 2016 r. rząd grecki przedstawił nowe prawo inwestycyjne. Skupia się ono na zwolnieniach podatkowych jako bezpośrednim wsparciu dla wybranych kategorii inwestycji oraz inwestowania w mniej rozwiniętych regionach. Nowe przepisy wspierają istniejące i nowo tworzone przedsiębiorstwa innowacyjne zorientowane na eksport, zwiększanie zatrudnienie, szczególnie wykwalifikowanych pracowników, wzmacniają współpracę grup kooperacyjnych, przedsiębiorstw ekonomii społecznej, fuzji i klastrów oraz wspierają regiony o niższej dynamice rozwoju. Nowe prawo kładzie nacisk na zwolnienia podatkowe i subsydiowanie leasingu. Zwolnienia z podatku dotyczą 50 proc. zrealizowanych inwestycji. Natomiast dotacje są dostępne dla wybranych kategorii inwestycji, takich jak start-upy, przedsiębiorstwa innowacyjne, sieciowe lub inwestycje w mniej rozwiniętych regionach. Nowe prawo koncentruje się na produktach i usługach o międzynarodowym znaczeniu. Inwestycje w park maszynowy mogą skorzystać z przyśpieszonej procedury oceny, Fast Track. W przypadku dużych inwestycji zagranicznych dostępna jest przyspieszona procedura oceny oraz gwarancje siedmiu lat stabilności podatkowej.

Celem ustawy jest „stworzenie przyjaznego rozwojowi gospodarczemu środowiska dla strategicznych i prywatnych inwestycji". Jednym z działań zrealizowanych przez rząd w tym zakresie jest zorganizowanie instytucjonalnego otoczenia przyjaznego dla inwestycji, które zapewnia 12 lat stabilnego opodatkowania w przypadku inwestycji przekraczających 40 mln euro.

Zgodnie z prawem inwestycyjnym (4146) dotyczącym inwestowania zwiększają się możliwości działania dla polskich inwestorów, zwłaszcza w priorytetowych sektorach wspieranych przez rząd grecki: morskim, turystycznym, nieruchomościach, partnerstwach publiczno-prywatnych, strategicznych inwestycjach i prywatyzacjach oraz energii (rurociągi, poszukiwania węglowodorów). Więcej informacji można znaleźć w witrynie Enterprise Greece pod adresem: http://www.enterprisegreece.gov.gr/files/investment_law/EN_INTERNET.PDF .

Pomimo bardzo korzystnych warunków oraz stosunkowo niewysokich kosztów inwestycyjnych polski kapitał w 2017 r., nie wykazał większego zainteresowania Grecją. Powyższa sytuacja świadczy o tym, że złożoność sytuacji polityczno–gospodarczej w Grecji, jest dużą barierą w procesach decyzyjnych. Jednak jest to dobry czas dla zagranicznych inwestorów. ZBH Ateny zachęca polskie firmy do zwiększenia aktywności w procesie inwestycyjnym i wykorzystania szansy na dobry biznes w Grecji.

6. Warunki dostępu do rynku dla polskich towarów i usług

5.1. Dostęp do rynku dla polskich towarów i usług

5.1.1. Certyfikaty i inne wymogi w dostępie do rynku

Towary pochodzące z krajów UE, a więc także z Polski, mają swobodny dostęp do rynku greckiego pod warunkiem, że zgodne są z normami unijnymi i posiadają odpowiednie certyfikaty potwierdzające ten fakt. Eksport polskich towarów na rynek grecki nie napotyka na formalne, lub nieformalne bariery. Najczęściej polscy przedsiębiorcy napotykają problemy wynikające z rozbudowanych procedur administracyjnych, niemające charakteru dyskryminującego.

W Grecji certyfikacje i kontrole towarów należą do kompetencji następujących instytucji państwowych:

- ELOT (Grecka Organizacja Standaryzacji) – jest członkiem CEN, CENELEC, ETSI, ISO, IEC.

Organizacja uprawniona do opracowywania norm, która jest również odpowiedzialna za dopuszczanie do obrotu towarów – w przypadkach spornych – z innych krajów członkowskich UE. ELOT posiada własne laboratoria techniczne lub korzysta ze współpracujących specjalistycznych laboratoriów. W Grecji stosowane są jako obowiązujące European Standards (wg CEN – European Committee for Standardization lub CENELEC – European Committee for Electrotechnical Standardization). Obok norm europejskich Grecja posiada też własne normy (Hellenic Standards). Zgodnie z grecką ustawą nr 372/76 stosowanie przez greckie firmy norm narodowych (Hellenic Standards) jest dobrowolne, tak jak w większości krajów UE, jednakże niektóre normy stają się obli-

gatoryjne, mocą ustawodawstwa wewnętrznego lub unijnego (szczegółowe informacje oraz dane kontaktowe na portalu www.elot.gr).

5.1.3. Rejestracja działalności gospodarczej

GEMI (podmiot rejestracji gospodarczej) odpowiada za digitalizację i zautomatyzowanie procedur rejestracji i monitorowania przedsiębiorstw gospodarczych. Więcej informacji na temat GEMI można znaleźć pod adresem: http://www.businessportal.gr/english/index.html. Proces rejestracji online jest stosunkowo prosty, firmy zagraniczne mogą go używać, jednak proces rejestracji jest obecnie dostępny tylko w języku greckim. Firma musi się zarejestrować w izbie handlowej, rejestrze podatkowym, ubezpieczeniu społecznym i lokalnym samorządzie. Tworzenie firmy bez notariusza można wykonać w konkretnych przypadkach (małe przedsiębiorstwa itp.). W celu utworzenia większych firm notariusz jest obowiązkowy. Grecja przyjęła definicję UE dotyczącą mikroprzedsiębiorstw, małych i średnich przedsiębiorstw:

- Mikroprzedsiębiorstwa: mniej niż 10 pracowników i roczne obroty lub bilans poniżej 2 mln euro.

- Małe przedsiębiorstwa: mniej niż 50 pracowników i roczne obroty lub bilans poniżej 10 milionów euro.

- Średnie przedsiębiorstwa: mniej niż 250 pracowników i roczny obrót poniżej 50 milionów euro lub bilans poniżej 43 milionów euro.

5.2. Dostęp do rynku pracy, świadczenie usług i zatrudnianie obywateli polskich.

Sprawami związanymi z rynkiem pracy zajmuje się Grecka Organizacja Zatrudnienia – OAED (www.oaed.gr), spełniająca rolę polskich urzędów pracy. Ponadto na rynku działają prywatne agencje pośrednictwa pracy, które winny posiadać odpowiednią licencję wydawaną przez Ministerstwo Pracy.

Warunkiem wystarczającym do podjęcia pracy lub działalności gospodarczej w Grecji jest legalizacja pobytu poprzez uzyskanie karty stałego pobytu dla obywatela Unii Europejskiej. W tym celu należy w ciągu ośmiu dni od przyjazdu w kompetentnym urzędzie ds. cudzoziemców,

a jeżeli taki nie istnieje, na posterunku policji właściwym dla swego miejsca zamieszkania (wydziały ds. obywateli UE), złożyć stosowny wniosek.

Przedsiębiorstwo zagraniczne delegujące pracowników do pracy w Grecji, zobowiązane jest do przestrzegania warunków zatrudnienia istniejących w miejscu świadczenia usług, takich jak: obowiązek wypłaty pracownikom oddelegowanym minimalnej pensji (również w tym sektorze), zapewnienie maksymalnych okresów pracy i minimalnych okresów odpoczynku, warunków BHP, minimalnych wymiarów płatnych urlopów rocznych. Warunki zatrudnienia wynikają zarówno z przepisów krajowych, jak i umów zbiorowych lub orzeczeń arbitrażowych istniejących w Grecji.

Możliwe jest również świadczenie usług (np. podwykonawstwa) bez rejestracji działalności gospodarczej w ramach tzw. transgranicznego świadczenia usług. Według prawa greckiego osobom świadczącym usługi przyznawane jest pozwolenie na pobyt, które jest ważne przez okres równy okresowi świadczenia usług. Jeżeli czas świadczenia usług jest równy lub krótszy od trzech miesięcy, pozwolenie na pobyt nie jest przyznawane, ale przyjezdny pozostaje w Grecji, legitymując się dokumentem, na podstawie którego wjechał. Zainteresowany powinien w ciągu 8 dni od przyjazdu zgłosić swą obecność w kompetentnym urzędzie ds. cudzoziemców, a jeżeli taki nie istnieje, na posterunku policji właściwym dla swego miejsca zamieszkania. Wszystkie informacje dot. warunków zatrudnienia obowiązujących w Grecji można uzyskać w instytucji łącznikowej www.ypakp.gr – Ministerstwo Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Polityki Socjalnej.[21]

[21] Źródło: Ambasada RP w Atenach

7. Ważne adresy i linki

8.1. AMBASADA RP

Ambasada Rzeczypospolitej Polskiej w Atenach
22, Chrysanthemon St., Paleo Psychico
154-52 Athens
www.ateny.msz.gov.pl
Wydział Konsularny Ambasady RP w Atenach
1 Kontoleontos St.,
Paleo Psychiko 154-52
ateny.amb.wk@msz.gov.pl

8.2. ADMINISTRACJA GOSPODARCZA

Rząd RG http://government.gov.gr/
Gabinet Premiera http://www.primeminister.gr/,
Ministerstwo Spraw Zagranicznych http://www.mfa.gr/
– portal promocji eksportu AGORA http://agora.mfa.gr/
Ministerstwo Finansów http://www.minfin.gr/
Ministerstwo Gospodarki i Rozwoju http://www.mnec.gr/
Ministerstwo Środowiska i Energii, http://www.ypeka.gr/
Ministerstwo Polityki Cyfrowej, Telekomunikacji i Informacji http://mindigital.gr/
Narodowy Bank Grecji http://www.bankofgreece.gr/
Agencja Inwestycji Zagranicznych i Promocji Eksportu *Enterprise Greece* http://www.investingreece.gov.gr/
Grecka Organizacja Handlu Zagranicznego (HEPO) http://www.hepo.gr/
Grecka Organizacja Standaryzacji (ELOT) http://www.elot.gr/
Organizacja Własności Przemysłowej (OBI) http://www.obi.gr/
Krajowa Agencja ds. Zatrudnienia OAED http://www.oaed.gr/
Grecki Urząd Statystyczny El.STAT http://www.statistics.gr/
Rządowy portal administracji publicznej http://www.ermis.gov.gr/

8.3. SAMORZĄDY GOSPODARCZE

Związek Izb Greckich http://www.uhc.gr/
Ateńska Izba Przemysłowo-Handlowa http://www.acci.gr/
Grecka Izba Techniczna http://www.tee.gr/
Grecka Izba Morska http://www.nee.gr/
Grecka Izba Hotelarska http://www.grhotels.gr/
Federacja Przemysłu http://www.sev.org.gr/
Panhelleński Związek Eksporterów http://www.pse.gr/
Panhelleńska Konfederacja Spółdzielni Rolniczych http://www.paseges.gr/
Ateńska Izba MiŚ Przedsiębiorstw http://www.acsmi.gr/
Salonicka Izba Przemysłowo-Handlowa http://www.ebeth.gr/
Izba Przemysłowo-Handlowa w Heraklionie http://www.ebeh.gr/
Największa organizacja wystawiennicza
Helexpo S.A. http://www.helexpo.gr/

8.4. OFICJALNA PRASA EKONOMICZNA:

Kathimerini – http://www.kathimerini.gr/
To Vima – http://www.tovima.gr/
Naftemporiki – http://www.naftemporiki.gr/
Express – http://www.express.gr/
Imerisia – http://www.imerisia.gr/
Kerdos – http://www.kerdos.gr/

8.5. OFICJALNE STRONY O CHARAKTERZE EKONOMICZNYM:

Centrum Planowania i Badań Ekonomicznych http://www.kepe.gr/

8. ZAŁĄCZNIKI

9.1. Główne produkty w wymianie handlowej między Grecją z Polską w 2017 roku (w euro)[22]

Główne produkty w imporcie Grecji z Polski w 2017 roku (w euro)

L.p.	SITC 5	Produkty	Wartość
		Ogółem:	**772 736 736**
1	87319	Części i akcesoria do liczników gazowych, ciekłych i energii elektrycznej	44 185 312
2	12220	Papierosy zawierające tytoń	31 955 604
3	59869	Kompozyty diagnostyczne lub odczynniki laboratoryjne	20 878 665
4	89842	Magnetyczne nośniki danych	19 424 656
5	75230	Maszyny cyfrowe do automatycznego przetwarzania danych.	18 100 107
6	64295	Numeryczne jednostki przetwarzania, nawet jeśli są przedstawione z resztą systemu	16 818 375
7	54293	Leki, gdzie indziej niesklasyfikowane, w odmierzonych dawkach lub opakowaniach do sprzedaży detalicznej	16 084 207
8	77511	Maszyny do prania także suszące	15 788 007
9	01111	Mięso z bydła, z kością, świeże lub schłodzone	14 882 341
10	01112	Mięso z bydła, bez kości, świeże lub schłodzone	14 710 989

Główne produkty w eksporcie Grecji do Polski w 2017 roku (w euro)

L.p.	SITC 5	Produkty	Wartość
		Ogółem	**457 973 278**
1	68423	Płyty, folie i arkusze z aluminium, o grubości powyżej 0,2mm	62 464 580
2	54293	Leki, gdzie indziej niesklasyfikowane, odmierzone w dawkach lub pakowane do sprzedaży detalicznej	28 699 872
3	68424	Arkusze i folie, cienkie aluminiowe (w postaci drukowanej lub łączone z papierem, tekturą, o grubości poniżej 0,2 mm	26 418 825
4	67931	Rury w rodzaju stosowanych do rurociągów ropy naftowej lub gazu	18 607 545

[22] Narodowy Urząd Statystyczny Grecji (dane wstępne z dn. 16 marca 2018).

L.p.	SITC 5	Produkty	Wartość
5	72843	Maszyny do przygotowywania lub przetwarzania tytoniu, gdzie indziej niesklasyfikowane.	15 392 966
6	12232	Tytoń do palenia, nawet zawierający namiastki tytoniu w dowolnej proporcji	15 280 875
7	33460	Olej mineralny ekstrahowany z materiałów bitumicznych zawierający 70% masy olejów ropy naftowej	13 448 114
8	05895	Morele, wiśnie i brzoskwinie	11 517 166
9	05793	Owoce z pestkami, gdzie indziej niesklasyfikowane świeże	11 412 150
10	05711	Pomarańcze, świeże lub suszone	10 515 445

***Narodowy Urząd Statystyczny Grecji (dane wstępne z dn. 16 marca 2018).**

9.2. Wykaz największych partnerów handlowych Grecji w 2017 roku

Najwięksi partnerzy w imporcie Grecji w 2017 r.

L.p.	Kraj	Import (euro)	%
	Ogółem: w tym:	**50 258,40**	**100**
1.	Niemcy	5 255,31	10,5
2.	Włochy	4 071,21	8,1
3.	Rosja	3 421,19	6,8
4.	Korea Południowa	3 163,06	6,3
5.	Irak	3 148,31	6,3
6.	Chiny	2 719,11	5,4
7.	Niderlandy	2 658,76	5,3
8.	Francja	2 153,42	4,3
9.	Hiszpania	1 768,56	3,5
10.	Belgia	1 766,53	3,5
18.	Polska	771,82	1,5

2017/16 Awans Polski o 1 miejsce

Najwięksi partnerzy w eksporcie Grecji w 2017 r.

L.p.	Kraj	Eksport (euro)	%
	Ogółem: w tym:	**28 832,0**	**100**
1.	Włochy	3 062,23	10,6
2.	Niemcy	2 050,18	7,1
3.	Turcja	1 951,47	6,8
4.	Cypr	1 853,64	6,4
5.	Bułgaria	1 417,22	4,9
6.	Liban	1 249,27	4,3

L.p.	Kraj	Eksport (euro)	%
7.	USA	1 122,71	3,9
8.	Wielka Brytania	1 120,28	3,9
9.	Rumunia	871,41	3,0
10	Francja	770,70	2,7
19.	Polska	457,57	1,6

Narodowy Urząd Statystyczny Grecji (dane wstępne z dn. 16 marca 2018).

PAIH Expo

I Forum Wsparcia
Polskiego Biznesu za Granicą

Polska Agencja
Inwestycji i Handlu
Grupa PFR